

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie zażalenia J. M.

na postanowienie z dnia 16 marca 2020 r. prokuratora Prokuratury Rejonowej w P.
, w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa w sprawie PR 2 Ds. (...)

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2022 r.

wniosku Sądu Rejonowego w P. z dnia 19 maja 2022 r. (sygn. akt VIII Kp (...)), o
przekazanie w trybie art. 37 k.p.k. sprawy do rozpoznania innemu równorzędnemu
sądowi,

na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł

nie uwzględnić wniosku

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 marca 2020 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w P. odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie popełnienia przestępstwa niedopełnienia obowiązków asesora Prokuratury Rejonowej w P. w okresie od 21 marca 2019 r. do 24 czerwca 2019 r. w P., polegającego na nierzetelnym prowadzeniu postępowania PR 1 Ds. (...), jak też ukrywania dokumentów, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk - wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego.

To postanowienie zostało zaskarżone zażaleniem przez J. M., w związku z czym sprawę ostatecznie przekazano do Sądu Rejonowego w P. celem jego rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2022 r. tenże Sąd wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie w trybie art. 37 k.p.k. niniejszej sprawy do

rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Uzasadniając wniosek Sąd podniósł - „skarżący J. M. podnosi twierdzenia dotyczące licznych uchybień i czynów zabronionych, których dopuścić mieli się sędziowie, urzędnicy oraz prokuratorzy pracujący w jednostkach okręgu [...] i istnienia swoistego układu tychże osób, co powoduje, w szczególności wobec faktu iż niniejsze postępowanie dotyczy zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez czynnego zawodowo prokuratora Prokuratury Rejonowej w P., iż istotnie dla wizerunku wymiaru sprawiedliwości należy rozważyć ewentualne przekazanie tejże sprawy sądowi z poza okręgu Sądu Okręgowego w P.”.

Rozpoznając wniosek Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek Sądu Rejonowego w P. nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż przekazanie sprawy innemu równorzędnemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, zaś odstępianie od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, że pozostawienie sprawy w gestii tego sądu sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości. A zatem, przekazanie sprawy w omawianym trybie może nastąpić tylko wtedy, gdy w sposób realny, a nie pozorny, występują okoliczności, które mogą stwarzać uzasadnione przekonanie o braku warunków do obiektywnego i bezstronnego rozpoznania sprawy w danym sądzie (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11, LEX nr 1044040; z dnia 25 listopada 2009 r., III KO 81/09, OSNKW 2010, z. 2, poz. 20; z dnia 21 października 2008 r., IV KO 116/08, R - OSNKW 2008, poz. 2072; z dnia 13 listopada 2008 r., IV KO 130/08, R – OSNKW 2008, poz. 2280*).

Tego rodzaju sytuacja nie zaistniała w przedmiotowej sprawie. Zdecydowanie trzeba podkreślić, że nie można bezkrytycznie i automatycznie akceptować podważania zdolności sądów do obiektywnego i bezstronnego rozpoznania spraw, często występującego w praktyce sądowej, gdy strona postępowania niezadowolona z rozstrzygnięcia składa skargi na sędziego bądź prokuratora prowadzących dane postępowanie, lub próbuje spowodować wszczęcie przeciwko nim postępowania karnego, składając pisma procesowe w sposób czysto instrumentalny. O właściwości do rozpoznania sprawy decydują

kryteria ustawowe i nie może dyktować ich wola strony postępowania (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 roku, III KO 48/11, Lex Nr 860625*).

Przekonanie o braku możliwości do obiektywnego rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy musi być oparte na racjonalnych i rzeczywistych przesłankach. Samo zaś przekonanie oparte tylko na przypuszczeniach i założeniach o charakterze hipotetycznym nie jest wystarczającym dla odstąpienia od zasady właściwości miejscowej. Fakt, że sprawa, w której prokurator odmówił wszczęcia śledztwa, dotyczy czynnego zawodowo prokuratora Prokuratury Rejonowej w P., nie jest wystarczający dla stwierdzenia braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy przez wnioskujący Sąd. Tym bardziej, gdy stawiany zarzut jest związany z wykonywaniem przez prokuratora rutynowych obowiązków służbowych. Tej okoliczności nie zmienia fakt, iż skarga strony dotyczy zarzutu popełnienia przez prokuratora przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., zaś Prokuratura prowadziła czynności wyjaśniające w sprawie. Bezkrytyczne przekazanie sprawy do rozpoznania w innym równorzędnym sądzie na podstawie takich przesłanek mogłoby wręcz sugerować, że w każdym wypadku, gdy sprawa w jakiś sposób dotyczy w ogóle sędziego pracującego w danym sądzie, bądź prokuratora współpracującego służbowo z konkretnym sądem, wszyscy sędziowie pracujący w tej jednostce organizacyjnej sądownictwa powszechnego nie są w stanie w sposób obiektywny i rozsądny rozpoznać sprawy.

A zatem brak jest uzasadnionych podstaw do twierdzenia, że sędziowie Sądu Rejonowego w P. nie mogą rozpoznać wniesionego przez J. M. zażalenia na postanowienie prokuratora w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa, bezstronnie i w sposób w pełni obiektywny. Podzielenie takiego przekonania prowadziłoby do przeciwnego od zamierzonego skutku, a mianowicie podważałoby zaufanie do niezależności sądów i niezawisłości sędziów, co byłoby z oczywistą szkodą dla dobra wymiaru sprawiedliwości. Podkreślić też wypada, iż co do zasady ewentualna znajomość zawodowa sędziów i prokuratorów wykonujących swe obowiązki na tym samym obszarze, nie przemawia automatycznie za uznaniem, że dobro wymiaru sprawiedliwości uzasadnia przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. innemu sądowi równorzędnemu.

Ta okoliczność, że w innych sprawach dotyczących zażaleń J. M. na poszczególne decyzje organów procesowych Sąd Najwyższy przekazał do rozpoznania sprawy w trybie art. 37 k.p.k. do innego równorzędnego sądu (sygn. akt V KO 23/20, V KO 53/21, I KO 44/22), nie powoduje automatycznie, iż każdy następny wniosek sądu złożony na podstawie tego przepisu musi być uwzględniony. Z kolei wnioski Sądu Rejonowego w P. w sprawach V KO 84/20 i V KO 19/21, nie zostały uwzględnione przez Sąd Najwyższy. Jest bowiem rzeczą oczywistą, że wnioski składane w trybie art. 37 k.p.k. muszą każdorazowo podlegać ocenie pod kątem ich słuszności, zgodnie z zasadą samodzielności jurysdykcyjnej sądów (art. 8 § 1 k.p.k.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności i kierując się zakazem rozszerzającej wykładni art. 37 k.p.k., Sąd Najwyższy odmówił uwzględnienia wniosku o przekazanie sprawy innemu równorzędnemu sądowi.